

Standardni Eurobarometar 80

**JAVNO MNIJENJE U EUROPSKOJ UNIJI
Jesen 2013.**

NACIONALNI IZVJEŠTAJ

HRVATSKA

Ovo je istraživanje zatražila i uskladila Europska komisija, Opća uprava za komunikacije.

Ovaj je izvještaj proizveden za Predstavništvo Europske komisije u Hrvatskoj.

Ovaj spis ne predstavlja gledište Europske komisije.
Tumačenja i mišljenja koja sadrži isključivo su autorova.

Standardni Eurobarometar 80 / Jesen 2013. – TNS Opinion & Social

Uvod

Istraživanje Standardnog Eurobarometra provodi se dva puta godišnje. Ovo, 80. po redu, devetnaesto je koje je obuhvatilo Hrvatsku. Naručitelj istraživanja je Opća uprava za komunikacije Europske komisije, a proveo ga je konzorcij TNS Opinion & Social. Odgovore je, razgovarajući sa sudionicima istraživanja izravno u njihovim domovima, od 2. do 16. studenoga 2013. prikupljala agencija HENDAL.

U godini koja je prethodila istraživanju Hrvatska je, 1. srpnja 2013., postala punopravnom članicom Europske unije. Unatoč tomu, gospodarska se kriza nastavila, BDP je nastavio padati, a broj nezaposlenih naizgled nezaustavljivo rasti. Na proljeće su održani lokalni izbori, kao i izbori za prve hrvatske zastupnike u Europskome parlamentu, do kraja tekućega mandata, na kojima su ljevica i desnica podijelili glasove.

Iako je vladajuća koalicija nastavila uvoditi red u državu, posebice u fiskalnom dijelu, nije još pokazala da ima jasnu strategiju koja bi izvukla zemlju koja je već petu godinu u recesiji. Niti oporba nije nudila konkretne prijedloge rješenja za gospodarske teškoće. Rasprave vladajućih i oporbe uglavnom su se svodile na svjetonazorske i povijesne prijepore.

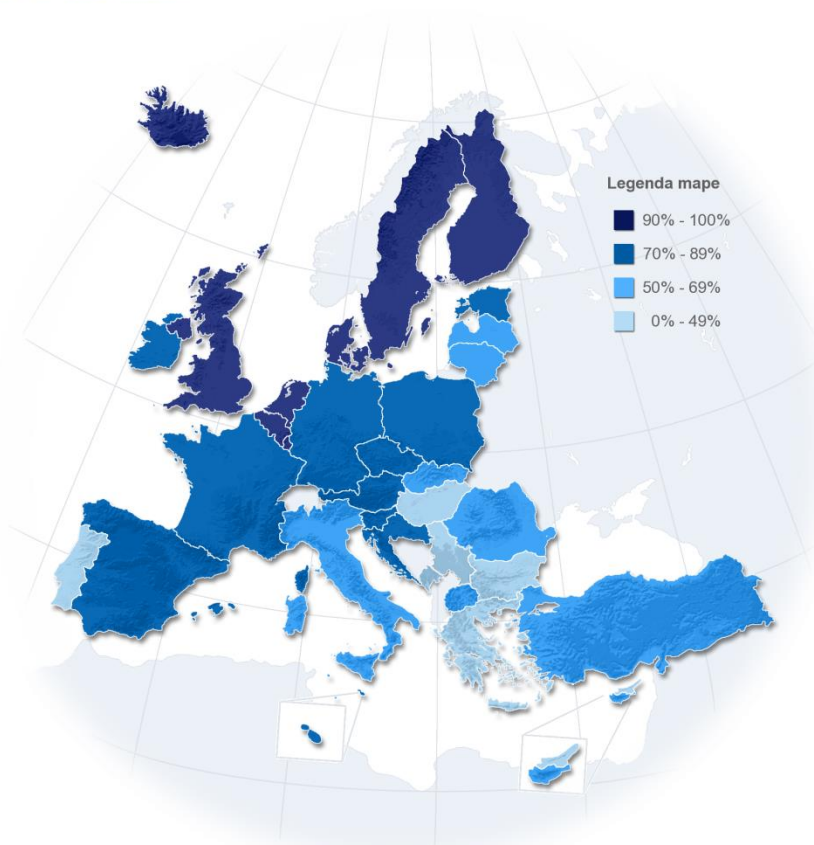
Reprezentativan uzorak građana starijih od 15 godina, kojih je na ukupnome prostoru na kojemu se istraživanje provodilo u to vrijeme bilo ukupno 476.917.751, a u Hrvatskoj 3.749.400, obuhvatio je ukupno 32.409 ispitanika – 27.829 stanovnika 28 država članica EU, uključujući 1.000 građana hrvatske, a uz njih još i 999 Turaka, 1.048 stanovnika Bivše Jugoslavenske Republike Makedonije, 500 Islandana, 500 pripadnika turske ciparske zajednice, 499 Crnogoraca i 1034 Srba. Izraz Europljanin u ovome izvještaju označava građanina ili građanku Europske Unije, a Hrvat građanina ili građanku Hrvatske.

1. Zadovoljstvo životom

 DK	97%
 SE	97%
 NL	94%
 FI	94%
 LU	93%
 BE	93%
 UK	90%
 MT	89%
 DE	89%
 AT	83%
 FR	83%
 IE	83%
 SI	79%
 CZ	79%
 PL	77%
 EU	75%
 EE	74%
 ES	74%
 HR	70%
 CY	69%
 LV	68%
 SK	65%
 LT	64%
 IT	54%
 RO	50%
 HU	49%
 PT	39%
 EL	38%
 BG	35%
CY (bcc)	49%
 IS	98%
 TR	67%
 MK	64%
 ME	44%
 RS	41%

Pitanje: QA1. Sveukupno gledajući, jeste li svojim životom vrlo zadovoljni, prilično zadovoljni, ne naročito zadovoljni ili niste uopće zadovoljni?

Odgovori: Ukupno "Zadovoljan"

Unatoč krizi, u Hrvatskoj je ipak znatna većina ispitanika, 70 posto, zadovoljna svojim životima, iako ih je samo 17% vrlo, a 53% donekle zadovoljno. Zadovoljnih je u Hrvatskoj 3% više, a nezadovoljnih 4% manje nego pola godine ranije. Nezadovoljnih je 29%, od toga 8% posve nezadovoljnih. Istovremeno je na prosjeku EU28 nezadovoljnih 25%, a zadovoljnih 75%, jednako kao prije pola godine. Najzadovoljniji su od svih ispitanika Islandani, njih čak 98%, a od državljana EU-a Danci i Švedsi, 97%. Najnezadovoljniji uopće su Srbi, 57% i Crnogorci, 55%, a u EU-u Bugari, 64%, Grci, 62%, i Portugalci, 61%. Za njima slijede Mađari, 51%, Rumunji, 50%, i Talijani, 46%, a od Hrvata su nezadovoljniji još Litvaci, Slovaci, Latvijci i Cipranci.

U Hrvatskoj je najviše zadovoljnih u Dalmaciji, 83%, pa Zagrebu, 73%, a slijede Lika i Banovina, 67%, te Sjeverna Hrvatska i Slavonija s po 66%, dok je zadovoljnih najmanje u Istri, Rijeci i Gorskom kotaru, 61%.

S dobi hrvatskih ispitanika njihovo zadovoljstvo opada, s 88% u skupini od 15 do 24 godine starosti na 58% među onima starima od 55 do 64, da bi potom ponovno raslo, na 68% u skupini od 65 do 74 i čak 77% među onima starijima od 75.

2. Kratkoročna očekivanja

2.1 Kakva su vaša očekivanja u sljedećih 12 mjeseci u pogledu vašeg osobnog života?

	EU28	HR
Bolji	25%	23%
Jednak	57%	58%
Lošiji	15%	18%
Ne zna	3%	1%

Hrvati su u pogledu kratkoročnih očekivanja za osobni život neznatno veći pesimisti od prosjeka EU28.

2.2 Kakva su vaša očekivanja u sljedećih 12 mjeseci u pogledu gospodarskoga stanja u vašoj zemlji?

	EU28	HR
Bolje	21%	19%
Jednako	45%	38%
Lošije	30%	42%
Ne zna	4%	1%

Hrvati su u pogledu kratkoročnih očekivanja za gospodarsko stanje u vlastitoj zemlji znatno veći pesimisti od prosjeka EU28.

2.3 Kakva su vaša očekivanja u sljedećih 12 mjeseci u pogledu stanja zaposlenosti u vašoj zemlji?

	EU28	HR
Bolje	20%	20%
Jednako	41%	35%
Lošije	35%	44%
Ne zna	4%	1%

Hrvati su u pogledu kratkoročnih očekivanja za stanje zaposlenosti u vlastitoj zemlji zamjetno veći pesimisti od prosjeka EU28.

2.4 Kakva su vaša očekivanja u sljedećih 12 mjeseci u pogledu gospodarskoga stanja u EU-u?

	EU28	HR
Bolje	21%	30%
Jednako	43%	45%
Lošije	27%	21%
Ne zna	9%	4%

Hrvati su u pogledu kratkoročnih očekivanja za gospodarsko stanje u EU-u nešto veći optimisti od prosjeka EU28.

3. Povjerenje

3.1 Koliko vjerujete glasilima?

3.1.1 Tiskovinama

	EU28	HR
Naginje vjerovati	41%	33%
Naginje ne vjerovati	42%	63%
Ne zna	6%	4%

U Hrvatskoj gotovo posve tabloidiziranim tiskovinama vjeruje samo trećina, a ne vjeruje čak dvije trećine ispitanika. Na prosjeku EU-a je onih koji im vjeruju i ne vjeruju podjednako.

3.1.2 Radiju

	EU28	HR
Naginje vjerovati	54%	43%
Naginje ne vjerovati	37%	52%
Ne zna	9%	5%

U Hrvatskoj su u iznadpolovičnoj većini oni koji radiju ne vjeruju, iako ni onih koji mu vjeruju nije malo. Na prosjeku EU-a iznadpolovična većina ispitanika smatra radio najpouzdanijim glasilom.

3.1.3. Televiziji

	EU28	HR
Naginje vjerovati	48%	44%
Naginje ne vjerovati	48%	53%
Ne zna	4%	2%

U Hrvatskoj su u iznadpolovičnoj većini oni koji ne vjeruju ni televiziji, za kojima oni koji joj vjeruju zaostaju 10 postotnih bodova. Na prosjeku EU-a pravilno su podijeljeni oni koji televiziji vjeruju i oni koji joj ne vjeruju.

3.1.4. Internetu

	EU28	HR
Naginje vjerovati	34%	34%
Naginje ne vjerovati	44%	45%
Ne zna	20%	21%

I u Hrvatskoj i na prosjeku EU-a u podjednakoj su ispodpolovičnoj većini oni koji informacijama na Internetu ne vjeruju, kao što je podjednako, oko trećine, i onih koji im vjeruju, dok oko petine ispitanika ne može na to pitanje dati određeni odgovor.

3.2. Koliko vjerujete ustanovama / organizacijama?

3.2.1. Političkim strankama

	EU28	HR
Naginje vjerovati	14%	8%
Naginje ne vjerovati	82%	90%
Ne zna	4%	2%

Vrlo malo povjerenje u političke stranke imaju i prosječni građani EU -a i Hrvati, ali u Hrvatskoj je to nepovjerenje još izraženije.

3.2.2. Vladi svoje zemlje

	EU28	HR
Naginje vjerovati	23%	16%
Naginje ne vjerovati	72%	81%
Ne zna	5%	3%

Nacionalnim vladama ne vjeruje nešto manje od tri četvrtine prosječnih građana EU-a, a više od četiri petine Hrvata.

3.2.3. Parlamentu svoje zemlje

	EU28	HR
Naginje vjerovati	25%	12%
Naginje ne vjerovati	69%	84%
Ne zna	6%	4%

Dok na prosjeku EU-a nacionalni parlamenti uživaju nešto manje nepovjerenje od vlada, u Hrvatskoj se Saboru vjeruje još manje nego vladi.

3.2.4. Europskoj uniji

	EU28	HR
Naginje vjerovati	31%	36%
Naginje ne vjerovati	58%	57%
Ne zna	11%	7%

I na prosjeku EU-a i u Hrvatskoj Europska unija uživa veće povjerenje od nacionalnih ustanova, iako su oni koji joj ne vjeruju na objema stranama u iznadpolovičnoj većini.

3.2.5. Područnim ili mjesnim javnim vlastima

	EU28	HR
Naginje vjerovati	44%	19%
Naginje ne vjerovati	50%	78%
Ne zna	6%	3%

Na prosjeku EU-a područne i mjesne javne vlasti uživaju znatno povjerenje, iako im polovica ispitanika ipak ne vjeruje. U Hrvatskoj im, međutim, ne vjeruje zamalo četiri petine ispitanika.

3.2.6. Europskom parlamentu

	EU28	HR
Naginje vjerovati	39%	44%
Naginje ne vjerovati	48%	47%
Ne zna	13%	9%

U Hrvatskoj nije velika razlika između onih koji Europskome parlamentu ne vjeruju i onih koji mu vjeruju. Na prosjeku EU-a ta je razlika nešto veća, ali je i više onih koji ne znaju vjerovati EP-u ili ne.

3.2.7. Europskoj komisiji

	EU28	HR
Naginje vjerovati	35%	43%
Naginje ne vjerovati	47%	47%
Ne zna	18%	10%

Omjer povjerenja i nepovjerenja u Europsku komisiju sličan je i na prosjeku EU-a i u Hrvatskoj onome u odnosu na Europski parlament. Na objema je stranama, međutim, nešto više onih koji ne znaju vjerovati EK-u ili ne.

3.2.8. Europskoj središnjoj banci

	EU28	HR
Naginje vjerovati	34%	38%
Naginje ne vjerovati	49%	50%
Ne zna	17%	12%

I na prosjeku EU-a, i u Hrvatskoj, Europska središnja banka od svih ustanova EU-a uživa najmanje povjerenje, a najveće nepovjerenje, iako je i tu na objema stranama znatan broj onih koji o njoj nemaju jasno izraženo mišljenje.

3.3. Ima li EU za vas pozitivan, neutralan ili negativan lik?

	EU28	HR
Pozitivan	31%	37%
Neutralan	39%	43%
Negativan	28%	20%
Ne zna	2%	0%

Hrvata za koje EU ima pozitivan lik 6 je postotnih bodova više od prosjeka EU-a, dok je onih koji EU vide negativno 8 postotnih bodova manje. Na objema stranama pretežu, međutim, oni za koje je lik EU-a neutralan.

Na prosjeku EU-a u proteklih je pola godine lik EU-a postao postotni bod pozitivniji i jednako toliko manje negativan. U Hrvatskoj se istovremeno postotak onih za koje EU ima pozitivan lik smanjio za tri postotna boda, ali se za dva boda smanio i broj onih za koje je lik EU-a negativan, dok je neutralnih sada sedam bodova više.

4. Kakva Europska unija

4.1 Kakva bi prema vašem mišljenju Europska unija trebala biti?

4.1.1. Gospodarska i monetarna unija s jednom jedinstvenom valutom, eurom

	EU28	HR
Za	52%	57%
Protiv	41%	38%
Ne zna	7%	5%

Iznadpolovična većina ispitanika na prosjeku EU-a, a čak i nešto veća većina Hrvata zalaže se za EU kao gospodarsku i monetarnu uniju s jednom jedinstvenom valutom, eurom.

4.1.2. Zajednička vanjska politika 28 država članica EU-a

	EU28	HR
Za	63%	76%
Protiv	27%	19%
Ne zna	10%	5%

Zamalo dvije trećine ispitanika na prosjeku EU-a, a više od tri četvrtine Hrvata smatra da bi 28 država članica Europske unije moralo imati zajedničku vanjsku politiku.

4.1.3. Nastavak proširenja EU-a da u narednim godinama uključi i druge zemlje

	EU28	HR
Za	37%	71%
Protiv	52%	22%
Ne zna	11%	7%

Dok je iznadpolovična većina ispitanika na prosjeku EU-a protiv daljnega proširenja Unije, velika većina Hrvata je za to da EU u budućnosti uključi i druge države u članstvo.

4.1.4. Zajednička obrambena i sigurnosna politika među državama članicama EU-a

	EU28	HR
Za	73%	82%
Protiv	19%	14%
Ne zna	8%	4%

Zamalo tri četvrtine ispitanika na prosjeku EU-a, a više od četiri petine Hrvata zalaže se za to da države članice EU-a imaju zajedničku obrambenu i sigurnosnu politiku.

4.1.5. Da europske političke stranke predstave svojega kandidata za predsjednika Europske komisije na sljedećim izborima za Europski parlament

	EU28	HR
Za	57%	64%
Protiv	22%	22%
Ne zna	12%	14%

Znatna iznadpolovična većina ispitanika na prosjeku EU-a, a zamalo dvije trećine Hrvata smatra da bi se sljedećeg predsjednika Europske komisije trebalo birati među kandidatima europskih političkih stranaka na sljedećim izborima za Europski parlament.

5. Ciljevi Europske unije

5.1 Što treba biti glavni cilj izgradnje Europe?

	EU28	HR
Razviti gospodarstvo EU-a i pojačati rast	22%	24%
Učiniti EU važnim diplomatskim igračem na međunarodnoj sceni	4%	3%
Poboljšati životni standard građana EU-a	26%	35%
Boriti se protiv globalnih prijetnja (terorizma, klimatskih promjena)	5%	4%
Pomoći najsiromašnijim zemljama izvan EU-a da se razvijaju	5%	6%
Promicati demokraciju i ljudska prava u svijetu	7%	6%
Održavati mir i postojanost	14%	11%
Zaštititi europske građane od negativnih učinaka globalizacije (preseljenja industrija i radnih mjesta, konkurencije iz nastajućih zemalja europskim poduzećima)	12%	9%
Drugo (SPONTANO)	1%	0%
Ne zna	4%	2%

I prosječnom ispitaniku na razini EU-a i prosječnom Hrvatu glavni je cilj EU-a poboljšati životni standard građana, s time da je to za devet postotnih bodova Hrvata više od europskoga prosjeka. Drugi je cilj i za jedne i za druge razviti gospodarstvo EU-a i pojačati rast, a treći održati mir i postojanost. Diplomatska uloga EU-a na međunarodnoj sceni i jednima je i drugima najmanje važan cilj.

6. Obaviještenost o Europskoj uniji

6.1. Općenito, smatrate li se dobro obaviještenima ili ne o europskim pitanjima?

	EU28	HR
Dobro obaviješten	29%	27%
Ne obaviješten dobro	69%	72%
Ne zna	2%	1%

U neznatno različitim postotcima i prosječni građani EU-a i Hrvati smatraju da o europskim pitanjima uglavnom nisu dobro obaviješteni.

6.2. Koja glasila koristite kao izvor kada se želite obavijestiti o europskim političkim pitanjima?

	EU28	HR
Televizija	75%	86%
Tisak	40%	36%
Radio	31%	28%
Internet	29%	35%
Ostalo (SPONTANO)	2%	6%
Ne tražite vijesti o europskim političkim pitanjima (SPONTANO)	12%	8%
Ne zna	1%	0%

U još većem omjeru nego prosječni Europljani, Hrvati kao glavni izvor obaviještavanja o europskim političkim pitanjima koriste televiziju. Tisak je i kod jednih i kod drugih na drugome mjestu, ali za četiri postotna boda Hrvata manje od prosjeka EU-a. Dok je na prosjeku EU-a na trećemu mjestu radio, u Hrvata je to Internet, i to za šest postotnih bodova više hrvatskih nego prosječnih europskih ispitanika.

Zaključak

Zadovoljstvo Hrvata osobnim životom lagano raste, a nezadovoljstvo čak i nešto brže opada, i to unatoč činjenici da su, kad je riječ o kratkoročnim očekivanjima, kako osobnim, tako i u pogledu domaćeg i europskog gospodarstva, sve veći pesimisti.

Golemom nepovjerenju u domaće političke ustanove slijedi, ipak znatno manje, nepovjerenje u one europske, a iako je broj Hrvata za koje EU ima pozitivan lik u blagom opadanju, on i dalje znatno preteže nad još brže opadajućim negativnim, dok ih je za sve veću većinu lik EU-a neutralan.

Velika većina Hrvata se ipak zalaže za zajedničke europske politike, poput gospodarke i monetarne unije, proširenja, te vanjske, obrambene i sigurnosne, a sljedećeg predsjednika Europske komisije željeli bi birati među stranačkim kandidatima na izborima za Europski parlament.

Iako samo osam posto Hrvata ne traži vijesti o Europskoj uniji, u velikoj se većini smatraju loše obaviještenima o europskim pitanjima, a medijima od kojih traže obavijesti o europskim politikama uglavnom ne vjeruju.